

V SOZDU ASTRA

Povezovanje ne bo le na papirju

Za dosedanje povezovanje med trgovino in proizvodnjo v okviru SOZD Astra bi lahko rekli, da je bilo zgolj normativno opredeljeno in ni bilo čutili dejanske povezave. Seveda je bila prehojena pot koristna pa tudi dolga. Tako je koordinacijska komisija za vključevanje proizvodnih OZD sklenila svoje delo v sredini meseca maja. Končno so usklajena posamezna ključna vprašanja za temeljna izhodišča združevanja. S sodelovanjem strokovnih služb so pripravili spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD, poudarili pa so tudi bistvene značilnosti vsake OZD, ki naj bi se vključila v SOZD. Poleg tega pa so izdelali še vrsto ekonomskih kazalcev o delu in poslovanju vsake OZD posebej. O navedenih stališčih in kazalcih obširno piše tudi Astrino Glasilo v letošnji junjski številki. Poleg tega pa v posebni prilogi prinaša celotno gradivo za javno razpravo v vseh OZD, ki se žele vključiti v SOZD. Javna razprava, v kateri bodo sodelovali vsi delavci, bo zaključena predvidoma konec junija. Julija naj bi v koordinacijski komisiji usklajevali pripombe iz javne razprave in izoblikovali dokončno besedilo samoupravnega sporazuma o združevanju.

To so: Jugotanin iz Sevnice, Tovarna organskih kislin (TOK) iz Ilirske Bistrice, Plama iz Podgrada, IPI (ex Industrija-obrt) z Jesenic in Vičojevac iz Vrnjačke Banje. Z omenjenimi Astra sodeluje že vrsto let oziroma z večino že kar od ustanovitve.

Najvažnejše za dober začetek je tudi dejstvo, da je analiza ugotovila, da je bilo poslovanje v vseh OZD tako trgovskih v okviru Astre kot tudi proizvodnih, v minulih dveh letih, uspešno. Takšno je stanje tudi sedaj in pričakujemo, da se bodo optimistični pogledi tudi v prihodnosti uresničili. Na osnovi dosedanjih rezultatov so že izdelali tudi oceno razvoja za obdobje 1979-1980, ki kaže, da bo možna večja skupna investicijska in razvojna sposobnost posameznih članic. Investicijsko sposobnost bo potrebno z načrtovanimi prioriteta-tami programirati v proizvodne, prodajne in skladiščne zmogljivosti.

Struktura kadrov pa kaže, da bo potrebno kadrovske politiki v prihodnje posvetiti več pozornosti. Primernih kadrov z visoko izobrazbo je v vseh OZD še vedno premalo. Menimo, da bo možna z združitvijo hitreje reševati tudi probleme takšne narave.

Kateri so skupni cilji združevanja, za katerega se bo septembra odločalo več kot 2500 delavcev v vseh OZD? Če povzamemo opis ciljev iz temeljnih izhodišč združevanja je namen združevanja vseh OZD v okviru SOZD Astra naslednji:

- hitrejši in skladnejši skupni razvoj,

- racionalnejša poraba družbenih sredstev, povečanje uspešnosti poslovanja in večja reprodukcijska sposobnost ob upoštevanju dogovorjene delitve dela,

- racionalnejša delitev proizvodnih OZD v skladu s potrebami na tržišču,

- združevanje sredstev za razširitev materialne osnove dela vseh članic SOZD z namenom, doseči hitrejši in kvalitetnejši razvoj posamezne članice, vendar po predhodno ugotovljeni prioritetni razširitvi materialne osnove dela združevanja,

- pospeševanje izvozne dejavnosti, še posebej razvoja takšne članice, ki opravlja zunanjetrgovinski promet za članice SOZD,

- oblikovanje skupnih dolgoročnih, srednjeročnih in kratkoročnih planov,

- zagotavljanje večje ekonomske in socialne varnosti delavcev, ki združujejo delo v okviru SOZD, kar pomeni hitrejšo rast osebnega in družbenega standarda vseh zaposlenih,

- oblikovanje enotnega sistema obveščanja, ki bo omogočal delavcem kvalitetno odločanje o rezultatih njihovih dela v lastnih OZD in prek delegatov v organih SOZD, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti ter na drugih interesnih področjih.

Seveda je uresničitev vseh teh ciljev dolgoročna naloga. V bitki za te cilje tudi ne bo vedno vse teklo gladko. Ob sodelovanju vseh OZD, vseh delavcev in drugih pa je mogoče doseči tako oddaljen cilj interes ne samo ene ali dveh OZD, ampak predvsem celotne sestavljene organizacije združenega dela Astra. Tega pa se bodo delavci na referendumih v septembru gotovo zavedali.

Čestokrat v političnem, družbenem in gospodarskem prostoru opazimo razliko med normativnim in dejanskim delom. Tudi za naše dosedanje delo na področju združevanja z industrijo v Istri bi lahko rekli, da je obstajalo zgolj na področju normativnega. Seveda pa so usklajevanja nujna, kot so številni interesi, ki se porajajo ob takšnem združevanju.

B. POGAČNIK

V Krki na Titovi cesti je razstavljal arhitekt in slikar Ludvik Tomory-Andrej.

OB DVEH NOVIH ZAKONIH

Osnovna šola – odprt družbeni center

Ob izidu osnutka zakona o osnovni šoli in zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok je komisija za vzgojo, znanost in kulturo pri občinski konferenci ZKS Bežigrad organizirala razgovor s predstavniki vzgojno-varstvenih organizacij, osnovnih šol in krajevnih skupnosti.

Aktualnost razgovora je potrjila polnoštevilna udeležba iz vseh sredin. Uvodna razmišljanja je podal Peter Winkler, namestnik predsednika republ. komiteja za vzgojo in izobraževanje, ki je opozoril na celovito preobrazbo vzgojno-izobraževalnega sistema. V osnovnem šolstvu gre vzporedno s preobrazbo sistema tudi programska preosnova, tako, da bo novi zakon o osnovni šoli dal zakonske in praktične možnosti za uveljavljanje svobodne menjave. Osnovna šola je opredeljena kot odprt družbeni center v krajevni skupnosti, ki bo v bodoče zahteval še večjo stopnjo podružbljanja vzgoje in izobraževanja. Vsekakor bo takšna osnova dobro izhodišče za razvijanje celodnevne osnovne šole.

Vpliv uporabnikov ne bo več v svetu šole, ampak bo neposredno pri programiranju dela in spremljanju izpolnjevanja sprejetih programov.

Pri usmerjenem izobraževanju smo govorili o postavljanju izobraževalnega sistema z glave na noge, pri konceptu osnovne šole pa gre za poglobljanje in razširjanje koncepcije, ki se že izvaja. Bistvena sprememba je v določilih o programiranju dela. Programiranje dela bo rezultat sodelovanja šole in občanov. Poleg temeljnega programa bi glede na zmožnosti posameznega

okolja izvajali še več fakultativnih programov. Slednji bodo omogočili, da bodo učenci v skladu z interesi poglobljali svoje znanje, vendar pa bodo morali starši prispevati za takšno izobraževanje. Takšne dispozicije pa lahko povzročijo socialne diferenciacije, ker bodo premožnejši starši omogočili usposabljanje tudi nesposobnim otrokom, revnim, toda sposobnim, pa bodo fakultativni programi zaprti.

Pri vzgojno-varstvenih organizacijah je cilj zakona: varstvo za vse otroke. Posebna pozornost je posvečena oblikovanju predšolske vzgoje – »mali šoli« in povezavi z osnovno šolo. Z zakonom se utemeljuje obveznost obiskovanja male šole, trajanje male šole pa je predmet razprav.

Razgovoru je prisostvovala tudi tovarišica Mesesnelova z Zavoda za šolstvo, ki je opozorila na nekatere posebnosti

obeh zakonskih aktov – predvsem glede skrajšanja učne ure v nižjih razredih, večjih obveznostih pedagoških delavcev in financiranja te dejavnosti.

V pestri in dinamični razpravi so udeleženci razgovora razčistili svoje poglede na spremembe učnovzgojnega sistema in se dogovarjali za razprave na osnovnih šolah, VVO in krajevnih skupnostih.

JANKO PUČNIK

OB 60-LETNICI SKOJ

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Glavni centri revolucionarnega mladinskega gibanja so bile univerze. V tridesetih letih so študentje tako okrepili svoje vrste, da se je vodstvo SKOJ odločilo, da bodo pri ustanavljanju skopskih organizacij posebno angažirali študente. Študentsko gibanje je doseglo vrhunec v študentskih nemirih 1934. leta.

Septembra 1935 so na četrti državni konferenci SKOJ izvolili centralni komitej SKOJ z Borisom Kidričem na čelu. Boris Kidrič je ostro nastopil proti težnjam o uklinjanju ilegalnih organizacij SKOJ. »Ne likvidirati, ampak reorganizirati Zvezo« je poudaril Kidrič na šestem kongresu komunistične internacionale, »in to iz temelja reorganizirati. Potrebno je tako izgraditi množične organizacije, da bodo zadovoljevale vse interese mladine. Mladino je potrebno organizirano pridobiti za ideje fronte mlade generacije«.

Aprila 1941 so fašistične horde napadle tudi Jugoslavijo. Zahvaljujoč dosledni orientaciji KPJ, borbenosti njenih članov in članov SKOJ, so narodi Jugoslavije prišli do spoznanja, da v Jugoslaviji obstaja sila, ki se je pripravljena, ne glede na žrtve, boriti za njihovo svobodo. To je bil velik politični kapital in pomembna komponenta v mobilizaciji ljudi za uresničitev osvobodilne in revolucionarne usmeritve KPJ.

SKOJ je krepil bratstvo in enotnost ter hrati, razbijal in degradiral kvizlinške mladinske organizacije.

Na poziv KPJ je SKOJ v obdobju priprav na vstajo pričel z obširno akcijo zbiranja orožja, municije in drugega vojnega materiala, kot tudi z usposabljanjem mladine za oborožen odpor. Pred začetkom narodnoosvobodilne vojne je SKOJ imel okoli 32.000 članov.

Mladina je s svojim herojstvom, posebno pred okupatorsko policijo, ki je s svojimi metodami zasliševanja preselila inkvizicijo, izoblikovala narodno-revolucionarni in patriotski ideal. SKOJ je bil edina mladinska organizacija, ki je ostala trdna, sposobna in pripravljena,

Komunistična mladina vselej v prvih vrstah

da se postavi na čelo mladih, jih organizira in vodi v osvobodilni vojni. Pod vodstvom SKOJ se je pričela od spodaj navzgor graditi enotnost mladine na široki antifašistični in osvobodilni podlagi.

Mladinci – borci so v četah in drugih vojnih enotah organizirali mladinske antifašistične aktivne. Kljub težkim pogojem 1941. in 1942. leta, je SKOJ nadaljeval z delom in razvijal ter krepil antifašistično mladinsko gibanje.

V ognju osvobodilne in revolucionarne vojne je bil pod vodstvom SKOJ ustanovljen »Ujedinjeni savez antifašistične omladine Jugoslavije« (USAOJ). Ustanavljanje USAOJ je bilo na podlagi ustanovitve zvez mladine v vsej Jugoslaviji.

Prvi kongres USAOJ je bil 27. do 29. decembra 1942 v osvobojenem Bihaču. Prvi govornik na kongresu je bil tovariš Tito, ki je v pozdravnem govoru dejal: »Ta kongres ima velik pomen za mlado generacijo. Kongres je manifestacija moči naše mladine. Pred vami, mladi tovariši, so še velike in težke naloge. Mi imamo še vedno mnogo sovražnikov. Toda naša borba že gre v smeri, ki jasno kaže, da bo končna zmaga naša in naših zaveznikov...«.

V času ko se je mladina pripravljala, da s čim večjimi vojaškimi zmagami dočaka drugi kongres, je mladinsko organizacijo zadel težak udarec – ubili so dolgoletnega vodjo mladinskega gibanja Ivo Lola Ribarja.

Drugi kongres USAOJ je bil v Drvarju 1944. Tudi na tem kongresu je govoril

tov. Tito: »Vaš prvi kongres je bil pregled in mobilizacija sil za borbo proti fašizmu in njegovim pomagačem, domačim izdajalcem.

Ta kongres ni samo mobilizacija mlade generacije za poslednje odločilne borbe. Kongres bo hkrati tudi mobiliziral mlado generacijo za gradnjo nove, srečnejše, bolj svobodne in lepše bodočnosti naše države, v kateri bodo vsi narodi imeli svoje pravice, mladina pa možnost, da se posveti tistemu, kar jo veseli.

Vedite, tovarišice in tovariši, da ta naloga ne bo lažja od dosežkov herojske narodnoosvobodilne vojne. Toda mi tudi tukaj verjamemo v vas, mlado generacijo. Mi verjamemo, da nam boste pomagali tudi pri uresnitvi te, morda najtežje naloge.«

Ob zmagi sta imela SKOJ in USAOJ kot veliki organizirani politični sili preko milijon članov, ki so dajali mladinskemu gibanju družbeno, idejnopolitično in akcijsko obeležje.

Nedvoumno je, da je bil revolucionarni entuziazem, še posebno mlade generacije, eden od ključnih faktorjev, ki so odločilno vplivali na obvladovanje začetnih ekonomskih in političnih težav nove Jugoslavije.

Pred volitvami v ustavodajno skupščino 11. novembra 1945, se je v široki agitaciji mobilizirala mladina za podporo ciljem, za katere so njihovi vrstniki žrtvovali življenje od Uzič do Trsta.

Predsednik republike Josip Broz Tito je v ljubljanskem Litostroju ob pričetku obratovanja dejal: »Danes že ves svet ve, da imamo mladino, ki ji težko najdemo enako. Naša mladina je ostala dosledna sama sebi in kot je v vojni šla v borbo, tako je sedaj, na naš poziv, stopila v prve borbene vrste za izgradnjo države in dela na delovnih akcijah, da bi čimprej dosegla, kar si je postavila za cilj.

Zgledujemo se po naši mladini vsi, stari in mladi! Naj nam bo primer, kako je potrebno delati in se žrtvovati, da bi izgradili svojo domovino.«

JANKO PUČNIK

Popravek

V 213. številki nam je tiskarski škrat strahovito povečal število brezposelnih v Ljubljani. V sestavku: Tri »debeli« planska leta je pravilno: »Ob 181.000 zaposlenih jih je bilo konec lanskega leta le 1114 brez dela, tako da problem brezposelnih v našem mestu ni pereč.«

Tiskarski škrat je naštel kar 101.114 občanov brez dela; morda je imel v mislih tiste, ki so v službah, pa ne delajo...